

Hra na housle

Charakteristika

Housle jsou u nás v Podkrkonoší nejtradičnější hudební nástroj, který se v hudebním oboru vyučuje. Škola disponuje archívem kvalitních smyčcových hudebních nástrojů všech velikostí, které je možno dle potřeby žákovi zapůjčit během celého studia. Hra na smyčcové nástroje je efektivním prostředkem k rozvoji psychických a intelektuálních dovedností dítěte. Při hře na smyčcové nástroje se rozvíjí jak abstraktní a logické myšlení, tak pohybová a manuální zručnost dítěte. Studium nabízí široké spektrum možností pro žáky mimořádně nadané, kteří směřují k profesionální dráze, pro studenty mající hudbu jako svého koníčka, ale i pro děti se specifickou poruchou učení či tělesně handicapované. Vedle sólové hry se hráči uplatňují v komorní, souborové a orchestrální hře. Výuka nabízí dětem možnost veřejně se představit na školních interních koncertech i mimoškolních akcích (vernisáže, vánoční besídky v domovech pro seniory, apod.) a v soutěžích.

Učební osnovy

PŘÍPRAVNÉ STUDIUM

Žák:

- seznamuje se s nástrojem a probouzí v sobě zájem o hru na housle
- umí pojmenovat základní části houslí a smyčce
- orientuje se v notovém zápisu prázdných strun
- zvládá základní návyky v držení smyčce a houslí
- dbá o uvolněnost obou paží
- hraje různými částmi smyčce na prázdných strunách
- hraje jednoduchá cvičení a písně v 1. nebo 3. poloze na jedné či více strunách pizzicato nebo arco

1. ROČNÍK

I. STUPEŇ

Žák:

- podrobněji se seznamuje s částmi houslí a smyčce
- učí se základní péči o nástroj - napnutí a povolení žíní, nasazení pavouka, čištění strun od kalafuny, kalafunování smyčce, funkce doladovačů, uložení do pouzdra
- při hře správně uvolněně stojí, provádí samostatně usazení nástroje a jeho správné držení
- zná funkci levé paže a uchopení houslí ve výchozí poloze
- vede smyčec rovně při hře u žabky, středem, u špičky a při hře celým smyčcem
- ovládá zásady kladení prstů na hmatníku v první nebo ve třetí poloze dle zvoleného prstokladu (dur/moll)
- ovládá hru krátkých, jednoduchých smyků
- kombinuje hru celým smyčcem a jeho polovinami
- orientuje se v notovém zápisu v 1. nebo 3. poloze
- zvládá drobná cvičení z probírané školy
- hraje z paměti jednoduché skladbičky nebo lidové písně

2. ROČNÍK	I. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • navazuje na získané dovednosti z 1. ročníku jejich opakováním a prohlubováním • drží nástroj správným způsobem • ovládá základní smyky – détaché, jednoduché legato, staccato • ovládá hru v durovém i mollovém prstokladu a jejich vzájemné kombinace v první nebo ve třetí poloze, tyto základní prstoklady rozezná v notovém zápisu • rozlišuje základní dynamické rozdíly: p, mf, f • pěstuje smysl pro rytmus v různých tempech • učí se posuzovat svoji intonaci a tříbí sluchovou kontrolu • uplatňuje nové prstoklady v etudách, stupnicích a v přednesových skladbách • hraje z paměti lidové písně a skladby lehčího charakteru apod. • zahraje durovou stupnici a akord přes jednu oktávu 	

3. ROČNÍK	I. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobře se orientuje v dosud probraných prstokladech dur a moll • neustále zlepšuje svoji orientaci v notovém zápisu • zvládá smyk staccato a propojuje jej se smyky detaché a legato • ovládá hru dalšího prstokladu dle zvoleného postupu • rozšiřuje dynamickou škálu – piano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo • zvyšuje pohyblivost prstů levé ruky pomocí prstových cvičení a trylků • připravuje se na nácvik vibráta uvolněnou levou paží • rozpozná intonačně čistý tón a je schopen vlastní intonační korekce při souhře s jiným nástrojem • ovládá hru drobných etud • zlepšuje svoji hudební paměť studiem přednesových skladeb z paměti 	

4. ROČNÍK	I. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzájemně propojuje hru v různých prstokladech v první poloze • orientuje se v notovém zápisu 1. polohy • nacvičuje některé vyšší polohy, především třetí, s použitím hladkých výměn poloh • pečuje o kvalitu a krásu tónu studiem různých smykových cvičení a soustředěným sebesposlechem • zabývá se nácvikem vibráta na dlouhých tónech a jeho použitím ve vhodných skladbách • kombinuje smyky detaché, legato, staccato v rychlejším tempu a je schopen hry řadového staccato v pomalém tempu • zvládá vybrané durové a mollové stupnice a rozložené akordy v rozsahu dvou oktáv • hraje složitější rytmické útvary (trioly, tečkovaný rytmus, atd.) • interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů podle svých individuálních schopností • snaží se o vlastní muzikální projev a uplatňuje ho v přednesových skladbách • učí se souhře v komorním souboru • umí naladit nástroj pomocí kolíčků a doladovačů 	

5. ROČNÍK	I. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokračuje ve studiu poloh a jejich výměn při hře durových a mollových stupnic a kvintakordů, v etudách a přednesových skladbách • studuje některé základní dvojhmaty, hlavně ve spojení s prázdnými strunami • zabývá se smyky spiccato, staccato, řadové staccato, martelé, portamento apod. • pěstuje smysl pro přesný rytmus a vystižení předepsaného tempa • rozvíjí zpěvný tón a další výrazové složky hry • učí se správně interpretovat melodické ozdoby různých hudebních stylů • zná zápis a způsob provedení přirozeného flažoletu • hraje skladby většího rozsahu • je schopen hry z listu • uplatňuje své dovednosti v některém školním souboru nebo orchestru • dokáže vyměnit strunu, namazat kolíčky, srovnat kobylku 	

6. ROČNÍK	I. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v notovém zápisu první až páté polohy • upevňuje intonační jistotu a představivost při hře v polohách • studuje základní dvojhmaty (tercie, sexty, oktávy) • hraje stupnice na jedné struně v různých prstokladových kombinacích • zahraje dur, moll stupnice a rozložený kvintakord v různých smykových a rytmických kombinacích přes tři oktávy • dbá na sluchovou kontrolu • věnuje pozornost kvalitě tónu • cvičí hudební paměť • rozvíjí schopnost samostatného studia • zahraje z listu složitější skladby • rozezná základní členění skladeb • uplatňuje se při souborové hře, kde je schopen sebekontroly intonační a rytmické 	

7. ROČNÍK	I. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • propojuje zkušenosti nabyté v předchozích letech studia, používá je v praxi • dbá na intonační čistotu a je schopen rytmické sebekontroly • orientuje se ve složitějších smykových variantách, hře v polohách i hře dvojhmatů • interpretuje přednesové skladby z různých stylových období • zahraje základní dur, moll stupnice a rozložený kvintakord v různých smykových a rytmických kombinacích přes tři oktávy • samostatně užívá vibráto dle svých individuálních dispozic • část skladby dokáže nastudovat samostatně s přihlédnutím k technické a výrazové stránce hry (výběr prstokladu, dynamika) • hra z listu složitějších skladeb <p>Žák ukončí I. stupeň studia komisionální závěrečnou zkouškou nebo absolventským vystoupením.</p>	

1. - 2. ROČNÍK	II. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> prohlubuje své nabitě dovednosti a zkušenosti z předešlého studia uplatňuje kvalitní výrazové stránky hry s dobrým tónem, výměnami smyku, vibrátem, dynamikou, agogikou a frázováním umí porozumět zápisu a vyjádřit jej samostatně nastuduje skladby různých stylových období a žánrů věnuje větší časový prostor přednesovým skladbám, jejich pochopení a interpretaci, používá nahrávek vynikajících interpretů na základě svých zkušeností a dovedností má vlastní názor na všechny druhy interpretací různých dějinných epoch a žánrů, dokáže jej prezentovat a obhajovat rozvíjí hudební paměť hraje v komorních nebo orchestrálních souborech, spolupracuje na vytváření společných interpretací využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností k společným projektům 	

3. - 4. ROČNÍK	II. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> využívá volného pohybu levé ruky po celém hmatníku uplatňuje ve hře široké spektrum různých druhů smyků používá různé druhy vibráta samostatně pracuje a řeší otázku náviku a interpretace skladeb, pracuje s kvalitou a barvou tónu, vytváří vlastní řešení prstokladů, smykových a výrazových možností seznamuje se se špičkovou interpretací skladeb všech období a získává tak prostor pro využití svých zkušeností, vědomostí a dovedností ke své originální interpretaci i pro vyhledávání a výběr vlastního repertoáru má vlastní názor na všechny druhy interpretací různých dějinných epoch a žánrů, dokáže jej prezentovat a obhajovat hraje v souborech nejrůznějšího obsazení a žánrového zaměření, zodpovědně spolupracuje na vytváření jejich společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb <p>Žák ukončí II. stupeň studia komisionální závěrečnou zkouškou nebo absolventským vystoupením.</p>	

Komisionální postupové a závěrečné zkoušky

Přípravná hudební výchova (PHV)	Žák zahraje na nástroj 2 skladby
--	----------------------------------

I.stupeň základního studia

1. ročník	Žák zahraje 3 skladby různého technického a výrazového charakteru
2. - 7. ročník	1/ Stupnice + akordy 2/ Etuda nebo technické cvičení 3/ Dvě kontrastní skladby různých stylových období dle výběru
7. ročník - Absolventské koncertní vystoupení	3 kontrastní skladby různých stylových období 1 skladba komorní (skupinová praxe)

II.stupeň základního studia

1. ročník	Postupovou zkoušku žáci nevykonávají
2. ročník	3 kontrastní skladby různých stylových období
3. ročník	Postupovou zkoušku žáci nevykonávají
4. ročník - Absolventské koncertní vystoupení	4 kontrastní skladby různých stylových období 1 skladba komorní (skupinová praxe)